

AINO SUHOLA

Yksi näistä

 SAGA
EGMONT

Aino Suhola

Yksi näistä

SAGA Egmont

Yksi näistä

Cover image: Shutterstock
Copyright © 2005, 2021 Aino Suhola and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726897029

1st ebook edition
Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Ensimmäinen seinä, johon hän törmäsi, oli kohtu.

Ja sitten niitä riitti.

Johonkin piti lyödä päätä, johonkin nojata, että pysyi naurultaan pystyssä.

Suurimpaan niistä hän löi naulan ja ripusti ikkunan, jota pitkin valuivat sade ja kyyneleet.

NAINEN VM. -50 EI OLLUT MYYTÄVÄNÄ .

Portailta pelastettu

»Ei tähän nyt mitenkään voi yhtäkkiä lasta ottaa. Lehmä poikii ja pääsiäinen on tulossa», opettaja sanoi.

Miten niin ei voinut, vaikka oli monet yöt itkenyt sitä vauvaa. Kaivannut syliinsä tuuditettavaa. Ensimmäinen adoptoitu ei sitä ikävää vienyt, nelivuotias ja niin vaikea luonnekin. Jo hakumatkalla oli heittäytynyt keskelle tietä istumaan, pannut suunsa suppuun ja katsonut uhmakkaasti eteensä.

»Sota-aikana lehmiä otettiin joka koululle, ja nyt se onneton mies ei henno niistä luopua», opettaja selitti ja toisessa päässä vastaanottokodin johtajatar sitä, kun tämä nyt olisi opettajattarelle sopiva. Kastamaton pieni tyttövauva, juuri sellainen kuin on toivottu.

Synnyttäjä oli käynyt imettämässä kaksi viikkoa ja jättänyt sitten. Johtajatar oli kuullut opettajan sanoiksi pukemattoman epäilyn aviottoman lapsen perimän suhteen ja selittänyt, että tapaus on sellainen, että sitä ei voi tuomita. Jätti kuitenkin kertomatta, että lapsi on toisen polven hylätty. Synnyttäjä oli jätetty vastasyntyneenä Tampereen aseman vessaan.

Pääsiäisen jälkeen opettaja tuli katumapäälle. Lapsi kapaloitiin ja pantiin junaan postimerkki nenänpäässä. Lähimmältä rautatieasemalta opettaja haki linja-autolla pienen vakavan nyytin, jolla oli kakat housussa, toi sen kirkonkylän kansakoululle, asetti parivuoteen päälle, riisui takkinsa, meni keittiöön lämmittämään pullomaitoa ja huusi mennessään, että menisi mieskin nyt lasta katsomaan.

»Mitäpä minä hänestä», mies sanoi työhuoneestaan, pyöritti pilliklubia suupielessään ja oli olevinaan välinpitämätön. Ryki ja hakkasi nyrkillä radiopöytään, kun radiossa oli sellaista vikaa, että jännittävissä paikoissa kuului huonosti. Hiipi kuitenkin vaivihkaa makuuhuoneeseen, kun luuli, että kukaan näe ja kurkisti varovasti makuupussiin, tuli sitten keittiöön hulluna ilosta — jos nyt johtajaopettaja mitenkään voi olla hulluna ilosta — ja sanoi, että sehän on vaalea ja sillä on siniset silmät.

Ne olivat kyllä vihreät. Mutta vaalea se oli. Sitten kun tuli hiuksia. Puolitoistavuotiaaksi lapsi oli kalju ja sitä sanottiin Kekkoseksi. Opettaja pelkäsi, tuleeko sille tukkaa ollenkaan ja mies epäili, että suvun kanssa tulee vielä ongelmia, vaikka lapsi ei ollutkaan musta, kun se oli äpärä ja vierasta verta.

Nimeltä kutsuttu

Liina tuijotti koulun seinää. Se oli keltainen. Ja toinen syreenipensas oli kuollut.

Hän puristi auton rattia ja tuijotti tuttua seinää. Se oli silloin valkoinen. Tuon ikkunan takana oli isän työhuone ja sen ikkunan edessä olevan työpöydän äärellä käytiin hänen elämänsä ratkaiseva puhelinkeskustelu.

Ja tuossa, sen toisen syreenipensaan ja portaiden välissä oli isän arkku. Isä makasi harmaanvalkoisena avatussa arkussa, kun sukulaiset veisasivat ja äiti katsoi sitä mustan hunnun takaa. Valkoista äidillä ei koskaan ollutkaan.

Hän katsoi kaukaa. Niin kuin melkein aina melkein kaikkea. Paitsi kerran tunkiota uusissa polvisukissaan ja Hietalan tulipaloa uusissa sormikkaissa. Molemmista tuli piiskaa.

Piiska piti itse hakea. Liina kääntyi katsomaan, vieläkö se koivu oli pystyssä, hänen valittunsa, jossa oli kaikkein pehmeimmät oksat, joita hän käveli neulansilmin hakemaan. Ja ne kaksi mäntyä, joiden välissä oli pieni pyykkinaru, johon hän ripusti siivouspäivänä nukkekodin vaatteet tuulettumaan.

Portaat hän muisti suuremmiksi, mutta rautakaide oli sama. Sen alla olevaa vihreäksi maalattua koristekiekuraa hän nuolaisi pakkasella ja katsoi kirvelevin silmin veristä nahanpalaa, joka roikkui raudassa, kun hän riuhtaisi kielen siitä irti. Se oli silti pienemmän riesan tie. Kipu ei ollut mitään siihen verrattuna, kun äiti oli vihainen.

Liina nousi autosta ja käveli toisen ikkunan eteen. Yritti kurkistaa sisälle, mutta ei ylettynyt. Sen takana oli makuuhuone. Hän mietti, olikohan maaliskuussa 1950 kylmää ja pimeää vai valoisaa ja aurinkoista.

Silloin äiti toi hänet tuon ikkunan takana olevalle vuoteelleen. Onneksi hän ei silloin oksentanut linja-autossa. Olisi tehnyt huonon ensivaikutelman. Vaikutelma oli tärkeä. Esimerkiksi jos istui kylässä jalat harallaan, teki huonon vaikutelman. Äitiä hävetti vielä kahdeksankymppisenäkin, kun miehet istuivat jalat harallaan Napakymppissä. Hävetti sitä suutelukin. Se laittoi aina suun viivaksi, kun televisiosta tuli suutelukohtaus, niin kuin se sillä tavalla menisi pikakelauksella ohi.

Liina hymyili ajatuksissaan. Hymyili vielä, kun ohi kulkeva mies katsoi häntä kysyvästi niin kuin pitäisikö heidän tuntea. Ei, ei heidän pitänyt, mutta hymy teki hyvää ja mies kohensi ryhtiään. Luulkoon olevansa verrattain viehättävä, Liinaa nauratti. Niin hänkin luuli, kun eräs spurgu pysähtyi pankin ulkopuolella hänen eteensä, katsoi häntä häpeämättömästi flirtaten ja totesi: »Olet verrattain viehättävä, vaikka oletkin liian lihava.»

Hän petti äidin, kun hänestä tuli lihava. Ensin hänelle tuli omaa luonnetta – vaikka sen hän onnistui aika hyvin aika pitkään peittämään, ohi murrosiänkin – ja sitten hänestä tuli vielä lihava. Hän petti äidin niin monta kertaa. Nimenkin suhteen, vaikka se ei ollut hänen syytään, vaan isän. Äiti olisi halunnut hänestä Auli Helenan, mutta isä oli päättänyt, että jos hänellä joskus on tyttö, sen nimi on Mariliina. Isä oli löytänyt nimen jostakin vanhasta perunkirjasta ja ihastunut ikihyviksi.

Hän tuli kastamattomana, ensimmäiselle oli ehditty antaa nimi. Mahdoton sekin äidin mielestä. Lydia. Toinen nimi oli Anna ja Annaksi sitä alettiin sanoa. Mutta

Mariliina... Kenelläkään ei ole sellaista nimeä. Se muistutti sitä syntistä filmitähteä, hyvä, kun kehtasi kirkkoherralle sanoa. Lapsi kastettiin Mariliinaksi, mutta äidille hän oli Liina, koska se nyt sentään oli suomea. Isäkin taipui Liinaan. Sanottuna se kuulosti siltä kuin vesipisarat tipahtelisivat airon lavasta tyynen järven pintaan.

Väärä nimi valitsi väärän ammatin, väärän puolueen, väärän miehen. Joskus hänestä tuntui, että hänen tehtävänsä oli vain olla väärin tässä maailmassa, jotta erottuisivat ne, jotka ovat oikein.

Hänkin yritti olla oikein. Ja kiitollinen, kun oli saanut hyvän kodin. Hän yritti kovasti tahtoa soittaa pianoakin, kun äidillä oli ollut niin kova hinku, mutta ei varaa eikä mahdollisuutta. Hän yritti soittaa äidinkin edestä Für Eliseä ja Titanicin hymniä ja etydejä ja Täältä puolehen ylhäisen maan, mutta vain Yöstä meren rannalla hän nautti ja vähän Schubertista ja Chopinista. Kanttorin taaksepäin suitut hiukset haisivat Suavelle, se söi pastillia, maiskutteli suutaan ja sanoi, että tämä on oikein hyvä.

Mutta ei se ollut. Sormista tuli ihan liian lyhyet, ei niillä voitettu henkisiä kilpailuja. Pienessä kylässä kyllä, kun pianoja oli harvassa, mutta ei piirikunnallisissa. Tekniset taiturit voittivat ja äiti oli vihainen. Se otti henkilökohtaiseksi häpeäksi sen, että lapsi oli huono, vaikka siinä ei ollut edes sen geenejä. Mutta opettajan olisi pitänyt osata opettaa se paremmaksi.

Liina ajatteli, että onneksi ihan pienenä ei tiennyt sitä. Silloin kun ei vielä ollut pianoa. Silloin hän pelkäsi pimeää enemmän kuin äitiä. Meni äkkiä aikaisin sänkyyn ja toivoi, että äiti lukisi pitkään. Niin pitkään, että hän ehtisi nukahtaa. Ja jos äiti sammutti valot, eikä uni ollut

ehtinyt tulla, vaikka oli kuinka puristanut silmäluomia yhteen, hän pyysi, anna käsi.

Äiti ei halunnut antaa hyvänyönsuukkoa, mutta ojensi käden vuoteiden välisen tyhjän tilan yli. Se tuntui turvalliselta. Silloin pikkuinen ei voinut kuvitellakaan, että jonakin päivänä juuri pimeästä tulisi hänen suurin turvansa ja lohtunsa. Eikä hän silloin osannut ihmetellä sitäkään, miksi hänen sänkynsä oli äidin sängyn vieressä ja isä nukkui eri huoneessa.

Lapselle eri asiat olivat oleellisia. Oleellista on se, että äiti pitää otsasta kiinni, kun oksentaa. Tai kun on sairas, vuoteen vierelle tulee yöpöytä ja sille valkoinen liina ja mehulasi ja hedelmiä, vaikka niitä ei 50-luvulla juurikaan kaupasta saanut.

Kun kuume laski, valkoinen liina ja herkut katosivat. Äidin kasvoille palasi tuttu viiva suun paikalle ja siivouspäivänä ei tunnettu armoa.

Lapsen tehtävänä oli pyyhkiä lattialistat. Niitä oli kansakoulun johtajaopettajan asunnossa paljon. Mutta sen jälkeen tulivat lauantain toivotut levyt, ehtookellot, sauna ja saunakahvi, tuore pulla ja kylmä maito.

Iho tuoksui koivuhalolta ja saippualta ja äiti Nivealta, Saunatakki kutitti vyön alta. Ja sitten tuli pyhä. Pyhänä isosisko ei kiusannut niin paljon kuin arkena. Seitsemän vuoden ikäero merkitsi sitä, että yhteisiä asioita oli vähän, ellei juuri kiusaamista katsottu yhteiseksi. Se sujui aina niin, että iso osasi ärsyttää pienempää niin, että pienen hermo petti ja hän sai torut.

Sisko oli muutenkin ihmeellinen. Kaunis ja jännittävä. Erityisen jännittävä se oli silloin, kun karkasi kotoa 16-vuotiaana. Jostakin saatiin vihiä, että se olisi Oulussa. Isä tilasi sukulaismiehen pirssin pihaan, istui etupenkille, äiti ja pikkusisko istuivat kaarimaljan kanssa takapenkille.

Mitään niin jännittävää siinä kirkonkylässä tuskin oli tapahtunutkaan kuin että kouluntyttöä haettiin huonoilta teiltä. Se oli niin jännittävää, että sillä matkalla ei tullut edes oksennus. Liina tuijotti tiukasti tietä isän niskan takaa ja toivoi, että isän sydän kestää, kun äiti sanoi, että se on heikko.

Paheiden pesään noustiin korkeita natisuvia portaita vanhan puutalon kolmanteen kerrokseen. Isä kiipesi hitaasti ensimmäisenä. Isä oli ääritilanteiden mies ja silloin äiti oli hiljaa. Anna tuli porraspäähän. Sillä oli popliinitakki yöpaidan päällä ja purrut huulet.

»Minun sisareni on huono nainen», Liina katsoi Annaa lumoutuneena ja häntä huimasi isosiskon rohkeus. Miten se uskaltaa pukea päälleen ja tulla samassa autossa kotiin.

Uskalsi se. Pani suunsa viivaksi eikä puhunut kahteen kuukauteen kenellekään mitään, hankkiutui 18-vuotiaana raskaaksi ja muutti pois kotoa.

Äiti möi kiertävälle huonekalukauppiaille punaisen sohvakaluston, jossa Anna oli nuhjannut sen miehen kanssa. Se oli niin saastainen, että sitä ei olisi pessyt puhtaaksi edes Kristuksen veri.

Kaiken muun se puhdisti. Sunnuntaisin kirkkoherra antoi jumalanpalveluksessa syntejä anteeksi Kristuksen nimessä ja veressä. Mutta vain niille, jotka tunnustivat syntinsä seurakunnan edessä. Muut joutuivat helvettiin.

»Kurjaa, kun sinä meet helvettiin ja minä meen taivaaseen», pappilan Liisa pamautti hänelle välitunnilla koulun pihalla.

Sinä päivänä ei mennyt alas edes sienikastike, vaikka se oli toiseksi ihaninta maitokastikkeen jälkeen. Kun äiti ruskisti sieniä ja sipulia ja vehnä jauhoja, siitä tuli taivaallinen käry, joka lupasi harrasta hetkeä keitetyn perunan kanssa. Äiti katsoi lasta kysyvästi, mutta miten

sille olisi voinut kertoa, että ei pääse taivaaseen. Se oli vielä suurempi häpeä kuin tuoda kahdeksikko kokeista.

Liina mietti, johtuiko se siitä kahdeksikosta, että hän vihasi ihan kivaa. Kahdeksan on ihan kiva, mutta se ei riitä. Kahdeksan ei ole kiitettävä. Kahdeksan on sama kuin keskinkertaisuus kiitettävä kymmenen ja se ei sovi kouluntytölle.

Kouluntytön sopi istua sunnuntaisin pyhämekossa kirkossa. Se oli oikeastaan ihan mukavaa, sai olla omissa ajatuksissaan ja veisata. Sitä paitsi oli jännittävää odottaa, kuinka kauan menee siihen, kun ensimmäinen tekee parannuksen, nostaa kätensä ja pyytää syntejään anteeksi. Joskus kirkkoherran piti kiihdyttää itseään itkuun saakka ennen kuin Markkulan piika nosti kätensä.

Markkulan piika oli varma syntinen. Se istui joka sunnuntai kirkossa ja joka sunnuntai sen hermo petti, jos kukaan muu ei nostanut kättään. Joskus seurakunnan katse kääntyi vaativasti piian suuntaan, että eikö se jo voisi, kun tässä on jo hyvän matkaa toista tuntia istuttu.

Liina muisti miettineensä, miksi parannuksen teko ei auta, kun se aina vaan tekee syntiä. Toisaalta on varmaan aika mukavaa, jos voi viikon tehdä syntiä ja sitten tulla saamaan synnit anteeksi.

Äitikin olisi voinut valita sellaisen iloisen uskon, mutta se valitsi alatien kulkemisen. Liina puhui kerran vahingossa alapään kulkijoista ja sai korvilleen. Alatiellä mentiin huivi päässä. Huivi-Tiina oli kylän kuuluisin körttiläinen, jota lestadiolaiset pelottelivat niin kuin papin tyttö Liinaa, että se ei pääse taivaaseen, jos ei tee parannusta. Huivi-Tiina oli sanonut, että jos ei se Jumala häntä sinne huoli, pankoon sitten mihin lystää.

Siinä uskossa oli jotakin jämerää niin kuin niissä ukoissa, jotka seuratuvan penkeillä selkä kyyryssä veisasivat synnintuntoonsa pitkiä säestyksettömiä Siionin

virsiä alusta loppuun, ensimmäisestä viimeiseen säkeistöön.

Liina muisti vieläkin tuvat, jotka tuoksuvat sarkavaatteilta, saappailta, koivuhaloilta ja kahvilta. Mummojen perässä purjehti vieno kamferivana. Leivinuunin kuve oli lämmin ja äidin kylki. Siionin virsiin oli hyvä nukahtaa. Niissä seuroissa ne veisattiin hänen sieluunsa, niekut keinuttivat niin kuin aallot venettä, kun oli isän kanssa ongella ja makasi veneen kokassa. Sanat olivat vähän pelottavia, niissä oli paljon syntiäjä kyyneleitä, mutta aina Jeesus vaivaiset syntiset korjasi ja armon henki auttoi.

Armon henki tosin askarrutti häntä, koska hän ei tuntenut ketään Armoa, yhden Arvon vain ja sen henki pihisi. Jeesuksella ja Armolla oli paljon töitä ja Jumalan karitsalla, koska sen piti kantaa maailman synnit. Liina oli nähnyt Hietaharjussa lampaita ja karitsoita ja miettinyt, kuinka paljon suurempi Jumalan karitsan täytyi olla, jos sen piti kantaa maailman synnit. Tosin hänellä ei ollut käsitystä siitäkään, paljonko maailman synnit painavat, tuleeko yksi kuorma jo Markkulan piian synneistä ja pitääkö karitsan tehdä monta reissua ja mihin se vie ne synnit. Taivaan varastohuoneeseenko. Sinne, missä tähdet ovat kesän ajan ja pilvet poutasäällä.

Liina oli kävellyt koulun taakse. Se oli autio ja tyhjä. Kun hän oli pieni, seinustalla oli halkopino ja sen edessä kasvimaata ja omenapuita ja marjapensaita. Omenoita oli niin paljon, että niitä käärittiin sanomalehtiin, pakattiin laatikoihin ja pantiin kellariin talveksi. Äiti keitti mustaherukkamehua naama ja hella punaisena. Hyvä ihminen säilöi mehua talven ja tautien varalle.

Äiti oli hyvä ihminen. Se teki kaiken niin kuin oli seminaarissa ja lotissa opetettu. Se oli niin hyvä, että ei sanonut vastaan kenellekään, mutta se pani hiljaa suunsa